

**ВИПУСКНИКИ КИЇВСЬКОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ім. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА НА
ДИПЛОМАТИЧНІЙ РОБОТІ:
ТРАДИЦІЇ І СЬОГОДЕННЯ**

**АЛЕКСАНДРОВА Т.Л.,
аспірантка**

**Інститут міжнародних відносин
Київського університету
імені Тараса Шевченка**

Звернення до цієї, здавалося б суто практичної теми, продиктоване кількома, у тому числі і теоретико-пізнавальними, причинами. *По-перше*, тим, що проблема підготовки кадрів у сфері дипломатії та дипломатичної служби України дійсно стала для нас не стільки проблемою теоретичною, скільки практичною. І це, мабуть, добре. *По-друге*, тим, що успішне розв'язання цієї проблеми не можливе без врахування наших традицій і нашого власного досвіду щодо цього. Такою традицією і таким нашим власним досвідом є внесок Київського університету ім. Тараса Шевченка у справу підготовки національних кадрів для української дипломатичної служби на різних етапах її створення та функціонування.

Звернення до цієї теми, *по-третє*, продиктоване, також тим, що досвід, про який йдеться, має активніше і ширше вивчатися, розповсюджуватися. На даний час, практично, у розпорядженні дослідника є тільки дві праці на цю тему. Це книга «Київський університет»¹, яка у 1994 р. вийшла за загальною редакцією ректора Київського університету ім. Тараса Шевченка, академіка НАН України В.В.Скопенка, а також стаття директора ІМВ проф. Л.В.Губерського: «Інститут міжнародних відносин за п'ятдесят років: досягнення, проблеми, перспективи»². Питання підготовки дипломатичних кадрів у цих працях розглядається, головним чином, під кутом зору досвіду факультету (з 1990 р. – Інституту) міжнародних відносин.

За роки існування факультету підготовлено понад шість тисяч фахівців у галузі зовнішньої політики і міжнародних відносин. Багато з них стали

відомими дипломатами, керівниками зовнішньополітичних відомств майже 90 країн світу.

Нас, у даному випадку, цікавлять студенти – громадяни нашої держави. Не забуваймо, що то був радянський період нашої історії. Тоді головним джерелом поповнення дипломатичних кадрів був Московський інститут міжнародних відносин МЗС СРСР (МДІМО). Що ж до факультету міжнародних відносин Київського університету, то він значною мірою «працював на» країни Азії, Африки та Латинської Америки. Українських студентів серед його випускників щороку було 20-25 і більшість з них йшли на викладацьку роботу.

І все ж, не дивлячись на це, факультет продовжував готувати кадри, які згодом і склали основу українського дипломатичного корпусу. За перші 12 років його існування було підготовлено майже 330 фахівців. Всього ж факультет міжнародних відносин закінчило майже 1900 вітчизняних студентів. Кращі з них поповнювали лави дипломатичних працівників, мали високий міжнародний авторитет. Три випускники факультету міжнародних відносин – В.Мартиненко, В.Кравець, Г.Удовенко стали міністрами закордонних справ.

Із створенням на базі факультету Інституту міжнародних відносин, розпочався принципово новий етап у підготовці дипломатичних кадрів. Сьогодні лише чверть студентів – іноземці, а наголос робиться на підготовку кадрів для роботи в системі МЗС, дипломатичних та консульських установах нашої держави.

Університет дав півтітку у життя таким його вихованцям, як Г.Цвєтков, Б.Тарасюк, М.Білоусов, Р.Білодід, В.Бруз, А.Божко, А.Бутейко, В.Василенко, А.Винокуров, Б.Гудима, Л.Гурянов, В.Єльченко, К.Забігало, Ю.Качуренко, Ю.Кочубей, В.Кирик, М.Кириченко, С.Комісаренко, Ю.Костенко, О.Купчишин, Л.Лещенко, В.Ліпатов, І.Литвин, О.Майданник, М.Маймескул, М.Макаревич, Ю.Малько, Ю.Мацейко, О.Моцик, В.Нагайчук, П.Недбайло, В.Ніколайко, О.Никоненко, В.Огрязко, А.Озадовський, І.Онищенко, В.Оснач, В.Пашук, М.Поляничко, В.Примаченко, М.Решетняк, Є.Свинарчук, О.Семенець, Ю.Сергєєв, О.Сліпченко, В.Скофенко, О.Тараненко, П.Удовиченко, В.Хандогій, І.Харченко, В.Ціба, О.Чалий, В.Чорний, та ін.

При усіх, однак, варіантах розв'язання проблеми університетських традицій і досвіду у цій сфері, однозначним є те, що провідна роль тут, безумовно, належить саме факультету міжнародних відносин, роботу якого було започатковано в 1944 р. Виникає, однак, питання, чи не слід нам подивитися ще й на період, який передував згаданій тут даті? За таких умов, ми, можливо, дізнаємося ще більше про внесок Київського університету ім. Тараса Шевченка у справу поповнення українського дипломатичного корпусу. Адже маємо підстави для висновку про те, що свій внесок у цю важливу справу робили й інші навчальні підрозділи Університету. В Київському університеті

св. Володимира свого часу вчилися три майбутні міністри закордонних справ – Д.Дорошенко (історико-філологічний ф-т), А.Лівицький (юридичний ф-т), В.Затонський (фізико-математичний ф-т). Вже за радянської доби цю високу посаду обіймали Л.Паламарчук (історичний ф-т), А.Зленко (ф-т іноземних мов).

Таким чином, загалом у Київському університеті, починаючи з 1918 р., отримували освіту вісім майбутніх міністрів закордонних справ України різних періодів її непростой історії.

Не забудьмо також, що у складі делегації УРСР в Сан-Франциско був тодішній ректор Київського університету академік В.Бондарчук, геолог за фахом. У цілому за весь повоєнний період, членами делегацій України, які брали участь в роботі сесій ГА ООН, інших міжнародних організацій, були понад 20 представників Університету.

Отже, можна стверджувати, що Київський університет ім. Тараса Шевченка має глибокі власні традиції підготовки дипломатичних кадрів для нашої держави, які починаються ще у 1918 р. Університет, разом з тим, надає повсякденну допомогу у розбудові та вдосконаленні загальнодержавної системи підготовки дипломатів. Як відомо, новим важливим кроком у справі підготовки кадрів для зовнішньополітичної служби стало відкриття Дипломатичної академії при МЗС України, ректором якої став вихованець факультету міжнародних відносин, нині проф. Б. Гуменюк, а серед викладачів цього поважного закладу чимало представників професорсько-викладацького складу Інституту міжнародних відносин Київського університету ім. Тараса Шевченка.

Таким чином, тема «Випускники Київського університету ім. Тараса Шевченка на дипломатичній роботі: традиції і сьогодення» важлива не лише інформативним змістом. Її дослідження дає можливість поглибити і розширити наші знання з питань підготовки дипломатичних кадрів в Університеті, уточнити дещо з того, що було опубліковано попередниками. На наш погляд, ця тема не є вичерпаною і може бути предметом подальших наукових розвідок.

ПОСИЛАННЯ

¹ Див.: Київський Університет. - К., 1994.

² Див.: Губерський Л.В. Інститут міжнародних відносин за п'ятдесят років: досягнення, проблеми, перспективи // Вісник Київського університету. Міжнародні відносини. - 1994. - №2.